

ĶEKAVAS NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģistrācijas Nr. 90000048491

Gaismas iela 19 k-9, Ķekava, Ķekavas pagasts, Ķekavas
novads, LV - 2123

Tālr.67935803

novads@kekava.lv www.kekava.lv

Lokālplānojums teritorijas plānojuma grozījumiem nekustamajā īpašumā Titurgas iela 33, Baložos, Ķekavas novadā.

Redakcija 1.0.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

Saturs

1. Noteikumu lietošana un definīcijas.....	4
1.1. Noteikumu lietošana.....	4
1.2. Definīcijas.....	4
2. Prasības visas teritorijas izmantošanai.....	5
2.1. Visā teritorijā atļautā izmantošana.....	5
2.2. Visā teritorijā aizliegtā izmantošana.....	5
2.3. Inženiertehniskā sagatavošana.....	5
3. Vispārīgas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei.....	6
3.1. Prasības transporta infrastruktūrai.....	6
3.2. Prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem.....	6
3.3. Prasības apbūvei.....	7
3.4. Prasības teritorijas labiekārtojumam.....	8
3.5. Prasības vides risku samazināšanai.....	8
4. Prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā.....	9
4.1. Savrupmāju apbūves teritorija.....	9
4.2. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija.....	9
4.3. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija.....	12
4.4. Publiskās apbūves teritorija.....	12
4.5. Jauktas centra apbūves teritorija.....	12
4.6. Rūpnieciskās apbūves teritorija.....	12
4.7. Transporta infrastruktūras teritorija.....	12
4.8. Tehniskās apbūves teritorija.....	13
4.9. Dabas un apstādījumu teritorija.....	13
4.10. Mežu teritorija.....	13
4.11. Lauksaimniecības teritorija.....	13
4.12. Ūdeņu teritorija.....	13
5. Teritorijas ar īpašiem noteikumiem.....	14
5.1. Cita teritorija ar īpašiem noteikumiem.....	14
5.2. Teritorija, kurai izstrādājams lokālpilnvarojums.....	14
5.3. Teritorija, kurai izstrādājams detālpilnvarojums.....	14
5.4. Vietējas nozīmes kultūrvēsturiskā un dabas teritorija.....	14
5.5. Ainaviski vērtīga teritorija.....	14
5.6. Vietējas nozīmes lauksaimniecības teritorija.....	14
5.7. Nacionālas un vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija.....	14
5.8. Degradēta teritorija.....	14

6. Teritorijas plānojuma īstenošanas kārtība.....	15
6.1. Lokālplānojuma īstenošanas kārtība.....	15
7. Citi nosacījumi/prasības.....	16
7.1. Aizsargjoslas un aprobežojumi.....	16

1. NOTEIKUMU LIETOŠANA UN DEFINĪCIJAS

1.1. NOTEIKUMU LIETOŠANA

1. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (turpmāk – Apbūves noteikumi) nosaka teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus grafiskās daļas kartē „Teritorijas funkcionālais zonējums un apgrūtinājumi” norādītajā lokālpilnojumā teritorijā – Ķekavas novada Baložu nekustamā īpašuma “Titurgas iela 33” zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 80070011014, turpmāk – lokālpilnojumā teritorija.
2. Funkcionālā zona lokālpilnojumā teritorijā tiek noteikta saskaņā ar saistošo noteikumu grafiskās daļas karti „Teritorijas funkcionālais zonējums un apgrūtinājumi”.
3. Lokālpilnojumā teritorijas izmantošanā un apbūvē piemēro Ķekavas novada domes 2009.gada 25.augusta saistošo noteikumu Nr.SN-TPD-34/2009 „Par Ķekavas novada teritorijas plānojumu” prasības tiktāl, ciktāl šie saistošie noteikumi nenosaka citādi.

1.2. DEFINĪCIJAS

Nenosaka

2. PRASĪBAS VISAS TERITORIJAS IZMANTOŠANAI

2.1. VISĀ TERITORIJĀ ATĻAUTĀ IZMANTOŠANA

Nenosaka

2.2. VISĀ TERITORIJĀ AIZLIEGTĀ IZMANTOŠANA

Nenosaka

2.3. INŽENIERTEHNISKĀ SAGATAVOŠANA

4. Lokālpilnvarotības teritorijā pirms būvniecības var tikt veikta teritorijas inženiertehniskā sagatavošana - teritorijas drenāža, teritorijas uzbēršana, grunts nomaiņa, maģistrālo inženierkomunikāciju izbūve, piekļūšanas nodrošināšanai nepieciešamo ielu izbūve.
5. Teritorijas inženiertehnisko sagatavošanu lokālpilnvarotības teritorijā atļauts realizēt pa kārtām tādā apjomā, kas nodrošina konkrētā objekta būvniecības procesa realizācijas iespējas.

3. VISPĀRĪGAS PRASĪBAS TERITORIJAS IZMANTOŠANAI UN APBŪVEI

3.1. PRASĪBAS TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAI

6. Piekļuvi lokālplānojuma teritorijai organizē no Titurgas ielas.
7. Minimālais plānoto ielu platums starp sarkanajām līnijām – saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
8. Plānotajām ielām jābūt ar cietu segumu, kas izbūvējams pēc visu nepieciešamo inženierkomunikāciju izbūves plānoto ielu sarkano līniju robežās.
9. Nepieciešamo stāvvietu skaitu nodrošina zemes vienības robežās. Minimālo stāvvietu skaitu nosaka saskaņā ar Latvijas valsts standartu un normatīvo aktu prasībām.
10. Ēkām un citām būvēm lokālplānojuma teritorijā jāparedz piebrauktuves ugunsdzēsības un glābšanas tehnikai. To parametri jāpieņem atbilstoši attiecīgo ēku un citu būvju projektēšanas būvnormatīviem.

3.2. PRASĪBAS INŽENIERTEHNISKĀS APGĀDES TĪKLIEM UN OBJEKTIEM

3.2.1. Vispārīgas prasības

11. Dzīvojamo apbūvi vai publisko apbūvi nodrošina ar inženierkomunikācijām – elektroapgādi, centralizēto ūdensapgādi, centralizēto notekūdeņu savākšanu un novadīšanu un citām inženierkomunikācijām saskaņā ar detālplānojumu, ja detālplānojuma izstrāde ir nepieciešama, vai normatīvajos aktos noteiktā kārtībā izstrādātiem būvprojektiem.

3.2.2. Ūdensapgāde

12. Lokālplānojuma risinājumi pieļauj divus alternatīvus ūdensapgādes variantus. Detālplānojuma izstrādes stadijā (ja detālplānojuma izstrāde ir nepieciešama) vai inženierkomunikāciju būvprojektēšanas stadijā jāpieņem lēmums, kurš no variantiem tiks īstenots:
  - 12.1. 1.variants - līdz brīdim, kad Titurgas ielā līdzlokālplānojuma teritorijai tiks izbūvēti centralizēti pašvaldības ūdensapgādes tīkli, ievērojot spēkā esošo būvnormatīvu un vides jomu regulējošo normatīvo aktu prasības, izbūvē centralizētas ūdensapgādes sistēmas lokālu risinājumu lokālplānojuma teritorijā. Ierīko vienu vai vairākus ūdensapgādes urbumu un ūdensapgādes tīklu līdz plānotajai apbūvei. Ūdensapgādes urbuma (urbumu) novietni nosaka centralizētas ūdensapgādes sistēmas lokālā risinājuma projektēšanas gaitā. Ja urbums atradīsies tuvāk nekā 4 m no blakus esošās zemes vienības robežas, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāsaņem attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka rakstisks saskaņojums. Ūdensapgādes urbumam jābūt aprīkotam atbilstoši normatīvo aktu prasībām, t.sk. jābūt vismaz 10 m stingra režīma aizsargjoslai ar iežogojumu, nodrošinātai piekļuvei, kā arī veicami stingra režīma aizsargjoslas un iespējamās bakterioloģiskās un/vai ķīmiskās aizsargjoslas aprēķini.
  - 12.2. 2.variants – izbūvē ūdensapgādes tīklu un veido pieslēgumu pašvaldības centralizētās ūdensapgādes sistēmai.

3.2.3. Ugunsdzēsības ūdensapgāde

13. Atļauti alternatīvi ārējās ugunsdzēsības ūdensapgādes varianti, atbilstoši diviem iespējamajiem ūdensapgādes variantiem. Detālplānojuma izstrādes stadijā (ja detālplānojuma izstrāde ir nepieciešama) vai inženierkomunikāciju būvprojektēšanas stadijā jāpieņem lēmums, kurš no variantiem tiks īstenots:
- 13.1. 1.variants – ja izbūvē centralizētas ūdensapgādes sistēmas lokālu risinājumu, nodrošina ugunsdrošības prasības, paredzot ugunsdzēsības ūdensapgādes risinājumu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Iespējams ierīkot vienu vai vairākus pazemes ugunsdzēsības rezervuārus vai aku/akas ugunsdzēsības vajadzībām. Konkrētu risinājumu un inženierbūvju novietni precizē turpmākajā projektēšanas gaitā.
- 13.2. 2.variants – ja izbūvē ūdensapgādes tīklu un veido pieslēgumu pašvaldības centralizētās ūdensapgādes sistēmai, projektējot centralizēto ūdensvadu līdz lokālplānojuma teritorijai un lokālplānojuma teritorijā, pie ūdensvada projektē ugunsdzēsības hidrantus. Hidrantu izvietojumu paredz atbilstoši apbūves blīvumam un ugunsdrošības prasībām.

3.2.4. Kanalizācija

14. Lokālplānojuma risinājumi atļauj divus alternatīvus notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas variantus. Detālplānojuma izstrādes stadijā (ja detālplānojuma izstrāde ir nepieciešama) vai inženierkomunikāciju būvprojektēšanas stadijā jāpieņem lēmums, kurš no variantiem tiks īstenots:
- 14.1. 1.variants paredz pieslēgties pašvaldības centralizētajiem kanalizācijas tīkliem pēc to izbūves līdz lokālplānojuma teritorijai. Līdz brīdim, kad Titurgas ielā līdz lokālplānojuma teritorijai tiks izbūvēti centralizēti pašvaldības kanalizācijas tīkli, ievērojot spēkā esošo būvnormatīvu un vides jomu regulējošo normatīvo aktu prasības, izbūvē centralizētas kanalizācijas sistēmas lokālu risinājumu lokālplānojuma teritorijā – kanalizācijas tīklu un hermētisku notekūdeņu krājrezervuāru vai notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas ietaises. Kanalizācijas inženierbūves novietni precizē centralizētas kanalizācijas sistēmas lokālā risinājuma projektēšanas gaitā. Ja kanalizācijas inženierbūve atradīsies tuvāk nekā 4 m no detālplānojuma teritorijai blakus esošās zemes vienības robežas, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāsaņem attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka rakstisks saskaņojums. Attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka rakstisks saskaņojums jāsaņem arī gadījumā, ja slēgto bioloģisko attīrīšanas ietaišu slēgta tipa filtrācijas lauku aizsargjosla iekļausies blakus esošā zemes vienībā.
- 14.2. 2.variants – izbūvē kanalizācijas tīklu lokālplānojuma teritorijā un veido pieslēgumu pašvaldības centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Pieslēgums pašvaldības kanalizācijas sistēmai un kanalizācijas inženierbūves lokālplānojuma teritorijā jāizbūvē saskaņā ar atbilstoši normatīvajiem aktiem izstrādātiem tehniskajiem projektiem un SIA „Baložu komunālā saimniecība” izsniegtiem tehniskajiem noteikumiem.

3.3. PRASĪBAS APBŪVEI

Nenosaka

3.4. PRASĪBAS TERITORIJAS LABIEKĀRTOJUMAM

15. Teritorijā ierīko apstādījumus un izbūvē citu labiekārtojumu, atbilstoši detālplānojumam, būvprojektam vai labiekārtojuma projektam.
16. Mazo arhitektūras formu un citu labiekārtošanas elementu izvietojumu nosaka būvprojektā. To vizuālo izskatu un māksliniecisko noformējumu veido, harmoniski iekļaujoties apkārtējā vidē un saskaņā ar apkārtējo ēku un būvju arhitektonisko stilu un noformējumu.
17. Plānojot apbūves izvietojumu, maksimāli saglabāt teritorijā augošos vērtīgos kokus.

3.5. PRASĪBAS VIDES RISKU SAMAZINĀŠANAI

3.5.1. Aizsardzība pret troksni

18. Ja prognozējam, ka radītais vides troksnis pārsniegs normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus, būvprojektos iekļauj pasākumus, lai izpildītu normatīvo aktu prasības.

4. PRASĪBAS TERITORIJAS IZMANTOŠANAI UN APBŪVES PARAMETRIEM KATRĀ FUNKCIONĀLAJĀ ZONĀ

Ja pie teritorijas galvenajiem un papildizmantošanas veidiem nav noteikts izmantošanas veida apraksts, tas tiek piemērots atbilstoši Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumu [Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi"](#) 3.pielikumam "Teritorijas izmantošanas veidu klasifikators"

4.1. SAVRUPMĀJU APBŪVES TERITORIJA

Nenosaka

4.2. MAZSTĀVU DZĪVOJAMĀS APBŪVES TERITORIJA

4.2.1. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM)

4.2.1.1. Pamatinformācija

19. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM) ir funkcionālā zona ar apbūvi līdz trijiem stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru.

4.2.1.2. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi

20. Savrupmāju apbūve (11001).
21. Rindu māju apbūve (11005).
22. Daudzdzīvokļu māju apbūve (11006).

4.2.1.3. Teritorijas papildizmantošanas veidi

23. Biroju ēku apbūve (12001).
24. Tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve (12002).
25. Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve (12003).
26. Kultūras iestāžu apbūve (12004).
27. Sporta ēku un būvju apbūve (12005).
28. Izglītības un zinātnes iestāžu apbūve (12007).

29. Veselības aizsardzības iestāžu apbūve (12008).
 30. Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001).
 31. Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

4.2.1.4. Apbūves parametri

Nr.	Teritorijas izmantošanas veids	Minimālā jaunizveidojamā zemes gabala platība (m ² /ha)		Maksimālais apbūves blīvums (%)		Apbūves intensitāte			Apbūves augstums (m)			Apbūves augstums (stāvu skaits)			Brīvās zaļās teritorijas rādītājs (%) (pašvaldības noteiktais)	
		Vērtība	Atruna	Vērtība	Atruna	no	līdz	Atruna	no	līdz	Atruna	no	līdz	Atruna	Vērtība	Atruna
32	12008	600		40			140			12			3		40	
33	12003	600		40			140			12			3		40	
34	12002	600		40			140			12			3		40	
35	12005	600		40			140			12			3		40	
36	* <u>11001</u>	600		40			100			12			2	* <u>1</u>	60	
37	* <u>11005</u>	300	* <u>2</u>	40			140	* <u>3</u>		12			3		40	
38	24002		* <u>4</u>		* <u>4</u>			* <u>4</u>		12				* <u>4</u>		* <u>4</u>
39	24001		* <u>4</u>		* <u>4</u>			* <u>4</u>		12				* <u>4</u>		* <u>4</u>
40	12004	600		40			140			12			3		40	
41	12007	600		40			140			12			3		40	
42	* <u>11006</u>	600		40			140	* <u>3</u>		12			3		40	
43	12001	600		40			140			12			3		40	

* Galvenais teritorijas izmantošanas veids

1. atļauti divi ar pusi stāvi
2. vienai sekcijai
3. 1 līdz 2 stāvu mājām - 100%, 3 stāvu mājām – 140%
4. netiek noteikts

4.2.1.5. Citi noteikumi

44. Jaunveidojamas zemes vienības minimālā ielas fronte:
  - 44.1. Savrupmāju apbūve un Daudzdzīvokļu māju apbūve - 15 m;
  - 44.2. Rindu māju apbūve – 7,5 m;
  - 44.3. Publiska apbūve un teritorijas izmantošana – 15 m;
  - 44.4. Publiska ārtelpa– netiek noteikts.
45. Maksimālais ēku skaits zemes vienībā – viena savrupmāja, daudzdzīvokļu māja, viena rindu mājas sekcija, viena dvīņu mājas daļa vai atļautā publiskās apbūves ēka, ietverot nepieciešamās palīgbūves un labiekārtojumu.
46. Minimālā būvlaide - 6 m.
47. Apbūves līnija nosaka minimālo attālumu no zemes vienības robežas līdz tuvākajai ēkas sienai:
  - 47.1. vispārīgā gadījumā - 4,0 m no zemes vienības sānu vai aizmugures robežām, izņemot rindu un dvīņu mājām;
  - 47.2. sānpagalma un aizmugures pagalma minimālo platumu atļauts samazināt vai ēku izvietot tieši uz zemes vienību robežas ievērojot šādus nosacījumus:
    - 47.2.1. risinājumā tiek ievērotas ugunsdrošības normas, sanitārās normas un ēku un zemes vienību apgaismojuma un insolācijas prasības;
    - 47.2.2. risinājumam piekrīt blakus esošās zemes vienības īpašnieks, ko apliecina ar parakstu un zemes vienības plānojuma lapas (būvprojekta ģenerālplāna) un tiek veikts attiecīgs ieraksts zemesgrāmatā;
    - 47.2.3. attālums no dzīvojamo telpu logiem līdz saimniecības ēkām blakus esošajās zemes vienībās ir ne mazāks par 6,0 m.
48. Minimālais ēku savstarpējais izvietojums daudzdzīvokļu māju apbūvē:
  - 48.1. izvietojot dzīvojamās mājas ar garākajām fasādēm vienu pretī otrai, attālums starp tām jāpieņem ne mazāks par 20 m;

- 48.2. izvietojot pretī vienas ēkas garākajai fasādei otras ēkas gala fasādi ar dzīvojamo istabu logiem, attālums starp tām jāpieņem ne mazāks par 15 m;
- 48.3. Ja tiek nodrošināta istabu nepārskatāmība no ēku logiem un ievērotas insolācijas un apgaismojuma normas, minētos attālumus atļauts samazināt līdz minimālajiem normatīvajos aktos noteiktajiem attālumiem.
49. Papildus prasības rindu māju apbūvei, daudzdzīvokļu māju apbūvei un publiskai apbūvei un teritorijas izmantošanai:
- 49.1. nodrošina pieslēgumu centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas tīklam;
- 49.2. ēku un būvju fasādes krāsojums, apdares materiāli un jumta segums saskaņojams ar būvvaldi vai nosakāms detālplānojumā;
- 49.3. zemes vienībā jāparedz vieta automašīnas novietošanai (stāvvietā vai garāža) vismaz vienai automašīnai uz katru dzīvokli;
- 49.4. teritorijā jāparedz atkritumu konteineru novietne un 3 m plats ceļš piekļūšanai līdz tai;
- 49.5. tirdzniecības vai pakalpojumu objekts drīkst atrasties galvenās ēkas pirmajā stāvā, objekta vajadzībām atļauts izmantot zem tā esošo pagrabstāvu.
50. Veidot arhitektoniski izteiksmīgas ēku fasādes.

4.3. DAUDZSTĀVU DZĪVOJAMĀS APBŪVES TERITORIJA

Nenosaka

4.4. PUBLISKĀS APBŪVES TERITORIJA

Nenosaka

4.5. JAUKTAS CENTRA APBŪVES TERITORIJA

Nenosaka

4.6. RŪPNIECISKĀS APBŪVES TERITORIJA

Nenosaka

4.7. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS TERITORIJA

Nenosaka

4.8. TEHNISKĀS APBŪVES TERITORIJA

Nenosaka

4.9. DABAS UN APSTĀDĪJUMU TERITORIJA

Nenosaka

4.10. MEŽU TERITORIJA

Nenosaka

4.11. LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJA

Nenosaka

4.12. ŪDEŅU TERITORIJA

Nenosaka

5. TERITORIJAS AR ĪPAŠIEM NOTEIKUMIEM

5.1. CITA TERITORIJA AR ĪPAŠIEM NOTEIKUMIEM

Nenosaka

5.2. TERITORIJA, KURAI IZSTRĀDĀJAMS LOKĀLPLĀNOJUMS

Nenosaka

5.3. TERITORIJA, KURAI IZSTRĀDĀJAMS DETĀLPLĀNOJUMS

Nenosaka

5.4. VIETĒJAS NOZĪMES KULTŪRVĒSTURISKĀ UN DABAS TERITORIJA

Nenosaka

5.5. AINAVISKI VĒRTĪGA TERITORIJA

Nenosaka

5.6. VIETĒJAS NOZĪMES LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJA

Nenosaka

5.7. NACIONĀLAS UN VIETĒJAS NOZĪMES INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS TERITORIJA

Nenosaka

5.8. DEGRADĒTA TERITORIJA

Nenosaka

6. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS KĀRTĪBA

6.1. LOKĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS KĀRTĪBA

51. Pirms lokālplānojuma teritorijas apbūves normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā obligāti izstrādājams detālplānojums, izņemot gadījumu, ja esošā zemes vienībā būvē vienu savrupmāju vai vienu dvīņu māju. Inženierbūvju būvniecībai un teritorijas labiekārtošanai detālplānojuma izstrāde nav nepieciešama.
52. Lokālplānojuma īstenošanu veic, izstrādājot būvprojektus un veicot būvniecību, atbilstoši lokālplānojuma un detālplānojuma prasībām.
53. Ēku un būvju būvniecību īsteno detālplānojumā un būvprojektā noteiktā secībā.

7. CITI NOSACĪJUMI/PRASĪBAS

7.1. AIZSARGJOSLAS UN APROBEŽOJUMI

54. Aizsargjoslas lokālplānojuma teritorijā noteiktas saskaņā ar tabulu Grafiskās daļas kartē „Teritorijas funkcionālais zonējums un apgrūtinājumi”.
55. Aizsargjoslas gar inženierkomunikācijām un citām būvēm, kurām saskaņā ar Aizsargjoslu likumu nosakāmas aizsargjoslas, tās nosakāmas pēc inženierkomunikāciju un citu būvju būvniecības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Pēc inženierkomunikāciju vai citu būvju būvniecības aizsargjoslu robežas norādāmas apgrūtinājumu plānos un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ierakstāmas zemesgrāmatās.